

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING

2016

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Biosfärprogrammet
Sverige

STYRELSEN FÖR NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING FÅR HÄRMED AVGE REDOVISNING FÖR RÄKENSKAPSÅRET 2016, FÖRENINGENS TRETTIONDE VERKSAMHETSÅR.

KONCERNFÖRHÅLLANDE

Koncernen omfattar förutom Nedre Dalälvens Intresseförening även det helägda dotterbolaget Nedre Dalälvens utvecklingsaktiebolag (NEDAB). Med ett gemensamt arbetsnamn benämns föreningen och bolaget Nedre Dalälvsarbetet, förkortat NeDa. Nära kopplat till NeDa är den egna juridiska personen Leader Nedre Dalälven, ideell förening. NeDa:s VD är även verksamhetsledare i Leader. NeDa och Leader delar även på andra kansli- och kontorsresurser. Denna förvaltningsberättelse omfattar även verksamheter inom NEDAB.

ALLMÄNT OM VERKSAMHETEN

Nedre Dalälvens Intresseförening bildades den 12 juni 1986. Kansli inrättades i Gysinge. Det geografiska verksamhetsområdet sträcker sig från Säter till havet vid Älvkarleby. Sett från älvperspektiv är området ca 17 mil långt.

NeDa har till uppgift att med utgångspunkt från Nedre Dalälvens unika och höga natur- och kulturmiljökvaliteter samt det centrala och strategiska läget i landet verka för att:

- övergripande ge regionen en positiv profilering
- gagna medlemmarna
- utveckla turismen
- bidra till inflyttning av hushåll och företag

Utvecklingsarbetet skall ske med beaktande av de areella näringarnas intressen, natur-, kultur- och miljöintressen samt medlemmarnas övriga intressen. FN-organet Unesco:s utnämning av Nedre Dalälven till biosfärområde ska genomsyra NeDa:s hela verksamhet.

ÖVERGRIPANDE OM ÅRETS VERKSAMHET

Med utgångspunkt från av stämman fastlagd affärsplan och av styrelsen beslutad verksamhetsplan bedrevs arbetet genom marknadsföring, inklusive utveckling av kontakter och projektverksamhet som gagnar medlemmarna och regionen. Föreningen har vidare initierat eller deltagit i projekt som är värdefulla för regionens och medlemmarnas utveckling.

STYRELSEMÖTEN

Under året har sex styrelsemöten ägt rum varav ett *per capsulam*.

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING

ORG NR 885500-8374

STYRELSEN HAR FRÅN STÄMMAN 2016-05-20 HAFT FÖLJANDE SAMMANSÄTTNING:

ORDFÖRANDE: PETER KÄRNSTRÖM, SANDVIKENS KOMMUN

ORDINARIE LEDAMÖTER

FÖR KOMMUNER

Susanne Berger	Avesta kommun
Ulf Hansson	Hedemora kommun
Marie Wilén	Heby kommun, <i>1:e vice ordförande</i>
Jonas Nyberg	Tierps kommun

FÖR MARK- OCH VATTENÄGARE

Pirjo Gustafsson	LRF, <i>2:e vice ordförande</i>
Lars Sängstuvall	Bergvik Skog AB

FÖR ÖVRIGT NÄRINGS LIV

Renata Künz	Hedesunda camping
-------------	-------------------

SUPPLEANTER

FÖR KOMMUNER

Roland Ericson	Gävle kommun
Hanna Westman	Sala kommun
Elsa Efraimsson Vestman	Säters kommun
Marie Larsson	Älvkarleby kommun

FÖR MARK- OCH VATTENÄGARE

Birgitta Adell	Fortum Generation AB
Johanna Ydringer	BillerudKorsnäs

FÖR ÖVRIGT NÄRINGS LIV

Karin Bengtsgård	Bengts och Tyttbo gård
------------------	------------------------

Auktoriserade revisorer har varit Mats Vestling, BDO med Christer Segebladh BDO som suppleant.

Lekmannarevisorer har varit Lotta Zetterlund, LRF och Conny Rönnholm, Tierps kommun.

Valberedningen har bestått av Stina Röjerås, Heby kommun, Kjell Rosén, Hedemora kommun och Lars Sundström, LRF, med Lars Sundström som sammankallande.

Verkställande direktör tom 2016-11-06 Katarina "Kia" Olofsdotter och from 2016-11-07 Charlotta Heimersson.

Antalet anställda i föreningen och dotterbolaget NEDAB, uppgick i slutet av 2016 till nio årsarbetare fördelade på tolv personer, varav tre årsarbetare i föreningen och sex i bolaget. I det närstående Leader Nedre Dalälven fanns tre årsarbeten fördelade på sju personer. Sammantaget tretton olika personer.

Medlemmarna utgjordes under 2016 av:

Avesta Industristad AB, Avesta kommun, Bengts & Tyttbo Gård, Bergvik Skog AB, Billerud Korsnäs AB, Dalagård AB, Fortum Generation, Gävle kommun, Heby kommun, Hedemora kommun, Hedesunda Camping, LRF, PRO Folkhögskola, Sala kommun, Sandvikens kommun, Sätters kommun, Söderfors Herrgård AB, Tierps kommun, Upplandsstiftelsen, Vattenfall, Älvkarleby kommun, Äventyrarna AB, Ösby Naturbruksgymnasium och Östa Camping.

ÖVERGRIPANDE ARRANGEMANG

ÅRSSTÄMMAN

Den i vanlig ordning välbesökta årsstämman ägde rum den 20 maj på Söderfors Herrgård, Tierps kommun. Som värd för stämman hälsade Jonas Nyberg, 1:e vice ordförande i kommunstyrelsen i Tierp, alla varmt välkomna och Tierps kommun bjöd på stämmolunchen. Efter lunchen genomfördes en bruksvandring under ledning av Gunnar Thollander från Söderfors hembygdsförening.

ÅRSAVSLUTNING/JULTRÄFF

Den 14 december var medlemmarna m.fl. inbjudna till sedvanlig informell årsavslutning i Flottarkojan i Gysinge.

BIOSFÄROMRÅDE ÄLVLANDSKAPET NEDRE DALÄLVEN

BAKGRUND

Älvlandskapet Nedre Dalälven utnämndes av Unesco till biosfärområde 2011 och blev därmed det tredje området i landet som fått den statusen. Biosfärområden ska:

- Gynna de boende i området genom social och ekonomisk utveckling.
- Värna den biologiska mångfalden.
- Vara modellområden för hållbar utveckling.
- Vara arenor för forskning och utbildning.

Unescos utnämning av Nedre Dalälven till biosfärområde genomsyrar hela NeDa:s verksamhet vilket innebär att verksamhetsberättelsen i sin helhet också är en beskrivning av biosfärlarbetet. Typiska biosfäraktiviteter under 2016 som inte redovisas under annan rubrik i verksamhetsberättelsen redovisas här.

RAPPORT TILL NATURVÅRDSVERKET

Naturvårdsverket vill ha årliga redovisningar av svenska biosfärområdets verksamhet. Redovisningen sker i form av en överskådlig verksamhetsrapport med bilder och förklarande text, vilken också används internt och externt för att ge en översikt av verksamheten.

BIOSFÄRAMBASSADÖRER

Cirka 20 biosfärambassadörer är verksamma med fördelningen 1-5 personer per kommun. Ambassadörer är personer som är anställda av kommunerna inom näringsliv eller turism alternativt turistentreprenörer eller andra som i sitt arbete träffar besökare, turister och boende i hela NeDa-området.

WORLD NETWORK OF BIOSPHERE RESERVES

Med utnämningen till biosfärområde följer medlemskap i det globala nätverket för biosfärområden WorldMAB, det Europeiska nätverket EuroMAB, det nordliga nätverket NordMAB och det Svenska biosfärprogrammet. WorldMAB träffas vart fjärde år, EuroMAB vart annat år, NordMAB och Svenska biosfärprogrammet varje år. Det svenska biosfärprogrammet operativa och genomförandeorgan på nationell nivå benämns *Biosfärrådet*.

Under 2016 har NeDa varit representerat på NordMAB och svenska Biosfärrådet. Medverkan vid svenska Biosfärrådets workshop om nationell anpassning av *Lima Action Plan* och *Globala Strategin för Biosfärprogrammet (2015-2025)*. Arrangör var *Biosfärområde Vänerskärsgården med Kinnekulle* och Henrik Thomke deltog från Älvlandskapet Nedre Dalälven.

INFORMATIONSMATERIAL

Våra informationsfoldrar för biosfärområdet finns nu tryckta både på engelska och svenska. Efterfrågan på dem har ökat under året och finns bland utspridda hos olika verksamheter i området. Vi har även tagit fram förslag på kommunanpassade informationsskyltar med syfte att sätta upp på strategiska platser i kommunerna. Vi har även fått en större informationstavla av Färnebofjärdens Nationalpark vid södra infarten till Avesta på Riksväg 70 där vi satt upp två skyltar.

MINISEMINARIUM PÅ NATURVÅRDSVERKET 11 MARS

Den 11 mars närvarade vi vid ett miniseminarium på Naturvårdsverket för att de skulle få en mer samlad bild om Nedredalälvsarbetet. Det som presenterades under dagen var bakgrunden till bildandet av Nedre Dalälvens Intresseförening, vårt arbete som samordnare av biosfärområdet och vårt ansvar som huvudman för myggbekämpningen. Vi presenterade även vårt fortsatta arbete för ökad hävd genom projektansökan till EU Life. Anna Hagelin från Länsstyrelsen var med och presenterade projekt LIV, ett projekt som undersöker möjligheterna till att återfå livskraftiga och självreproducerande populationer av lax- och havsöring i Nedre Dalälven.

BIOSFÄROMRÅDETS DAG 2 JUNI

Dagen uppmärksammades genom olika arrangemang i Sveriges fem biosfärområden. Den nationella biosfärdagen firades med att en skylt sattes upp vid den ek som planterades i Gysinge under invigningen av biosfärområdet. Personal fanns på plats i Gysinge under dagen med information och broschyrer om biosfärområdet i samarbete med Färnebofjärdens Nationalpark.

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING

ORG NR 885500-8374

STUDIEDAG ÖSBY NATURBRUKSGYMNASIUM 15 JUNI

Onsdagen den 15 juni arrangerade vi en studiedag för personalen på Ösby Naturbruksgymnasium, som är medlem i NeDa. Under dagen hann vi med lärarika inom- och utomhusaktiviteter med ett kort föredrag i hörsalen, studiebesök på Naturum, kanot- och vandringsexkursion till Sevedskvarn och eftermiddagskaffe på flottningsområdet i Gysinge.

STYRELSEKONFERENS FÖR SVENSKA BIOSFÄROMRÅDEN 26 – 27 AUGUSTI

Den 26-27 augusti hölls konferens för Sveriges biosfärområdens styrelser. Man diskuterade bland annat gemensamt utbildningsmaterial för alla Sveriges biosfärambassadörer och en gemensam grafisk profil för svenska biosfärområden.

STUDIERESA FRÅN ÖSTERRIKE 30 SEPTEMBER – 3 OKTOBER

Vi gästades av en regional utvecklingsgrupp från Tyrolen som ville besöka lyckade utvecklingsprojekt i området. Under dagarna färdades vi från Älvkarleby till Stjärnsund och gästerna var mycket nöjda med arrangemanget.

NORDMAB 17-19 OKTOBER

Förra året var Älvsjökaret Nedre Dalälven värd för NordMAB-konferensen. I år var konferensen förlagd till det norska kandidatområdet Nordhordland nära Bergen. Viktiga samarbetsfrågor diskuterades och biosfärområdet, med fokus på de entreprenörer som verkar i området, presenterades för deltagarna.

NordMAB är ett nätverk som samlar åtta länder för regelbundna träffar och som syftar till att stärka samarbetet mellan nordliga biosfärområden.

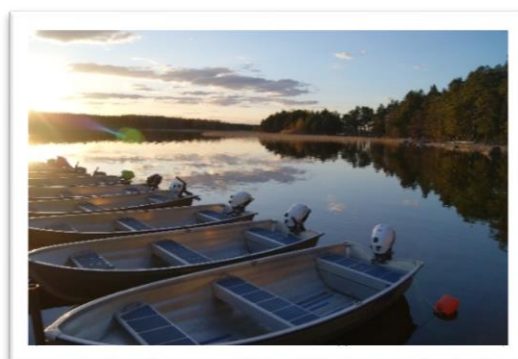
PROJEKT OCH UPPDRAG

UTVECKLING AV BESÖKSNÄRINGEN

Turismfrågorna har alltid varit en stor del eller t.o.m. övervägande del av NeDa:s verksamhet, vilket fortfarande är fallet. De enskilda turismverksamheter som finns i området har oftast var för sig inte tillräckliga resurser att nå ut med sina budskap till marknaden varför NeDa är en viktig samordnare. Nedre Dalälven har så höga kvalitéer och goda förutsättningar att området och dess enskilda aktörer har förutsättningar att nå förutom den svenska marknaden även utlandsmarknaden.

Målet är att öka antalet sysselsatta inom turismen och dess spridningseffekter till andra servicenäringar samt att i övrigt bidra till en attraktiv och rik bygd till gagn för bofasta och möjligheter att få fler inflyttade hushåll och företag.

Under året har VD Kia Olofsdotter, projektledare Henrik Thomke, webbutvecklare Johan Hedin, turismutvecklare Cecilia Wallinder, biosfärkoordinator Cristina Ericson och NeDa:s personal inom administrationen, Kickie Zetterberg och Lena Lennartsson, delvis arbetat med frågor rörande besöksnäringen.

MARKNADSFÖRING

Inom ramen för NeDas turismverksamhet sker:

- marknadsföring i Sverige och Europa gentemot semesterturism och affärsturism
- stöd till produktutveckling
- insäljning och genomförande av arrangemang
- bokning och förmedling av enskilda produkter
- hjälp med att planera och lägga in upplevelser och logi i onlinebokningssystem

NeDas aktiva roll som incoming arrangör har flera syften, för att nämna några:

- att fungera som kvalitetssäkrare
- att stödja medlemmar med mat och logi i insäljning och genomförande
- att öka möjligheterna för entreprenörer/verksamheter att kunna fungera som underleverantörer till mat-, konferens- och logianläggningar

Digitala plattformar

Hemsidan www.nedredalalven.se uppdateras kontinuerligt och har kompletterats med en ny flik. Fiskevårdsfliken är en del i leaderprojektet *Fiskevård i Nedre Dalälvsområdet* som beskrivs under rubriken *Leaderprojekt*.

Försäljning av paketupplevelser, logi och aktiviteter har skett löpande under året genom NeDAB. Dels genom direktkontakter med oss, men även via våra agentkontakter, främst i Tjeckien och Polen. Onlinebokning via hemsidan vidareutvecklas successivt. Hjälp och stöd kring systemets möjligheter för logianläggningar, aktivitetsentreprenörer och besöksmål är fortsatt en av de viktigaste satsningarna NeDa kan bistå sina turismintressenter med. Genom att utnyttja digitala försäljningsmöjligheter kan NeDa-områdets nätverk stärkas affärsmässigt och nödvändig produktutveckling ske, där olika leverantörers utbud kan tillgängliggöras och paketeras. Turismföretagen erbjuder även ett länkat bokningsfönster integrerat på företagens egna hemsidor.

Arbetet med sociala medier sker löpande. Vi upplever dem som bra plattformar för inspiration, kommunikation och information. Både till dem som redan engagerat sig på sidan och till nya intressenter. Sidorna det handlar om är: <https://www.facebook.com/NedreDalalven> och <https://www.instagram.com/nedredalalven/>. I mitten på december 2016 hade Facebooksidan 1 396 gillare.

MÄSSOR

Vildmarksmässan firar 30 år, 11-13 mars

Deltagandet på årets vildmarksmässa präglades återigen av att Nedre Dalälven är ett biosfärområde. Medutställarna hade bland annat med sig bokningsbara erbjudanden och upplevelser genom den 60 m² stora montern. Mässan hade ovanligt få besökare och utställare trots jubileet.

Hebymässan i Östa 27-28 augusti

NeDa deltog på Hebymässan i Östa, som ett fortsatt led i arbetet med att göra vårt biosfärområde mer känt i närområdet och skapa dialog kring hur utmärkelsen kan vara en resurs i företagande inom bl.a. turismnäringen. Biologisk myggkontroll inom NEDAB fanns också representerat och svarade på frågor i ett alltid lika aktuellt ämne.

BIOLOGISK MYGGKONTROLL

Biologisk Myggkontroll inom NEDAB organiserar och utför bekämpning av översvämningsmygg inom sju kommuner i Nedre Dalälvsområdet. Kontoret finns i Uppsala och här jobbar Jan O. Lundström (verksamhetsledare), Martina Schäfer (bekämpningsledare med GIS-ansvar), Eric Blomgren (entomolog med bekämpningsansvar), Pernilla Wahlqvist (entomolog med monitoringsansvar) och Sandra Holmgren (entomolog med egenkontrollansvar). Bekämpningen är en specialiserad och komplex verksamhet med omfattande årliga ansökningar om nödvändiga tillstånd och dispenser, monitoring av stickmyggor, egenkontroll av bekämpningens miljöeffekter och avrapporteringar till myndigheter. Under bekämpningsinsatser tillkommer extrainkallad fältpersonal som utför viss provtagning. Biologisk Myggkontrolls egen hemsida (www.mygg.se) informerar om stickmyggsläget i området och aktuella bekämpningsinsatser, samt ger möjlighet att läsa redovisningar och rapporter.

BEKÄMPNING MED VECTOBAC G FRÅN HELIKOPTER UNDER 2016

Mellan maj och augusti 2016 utfördes en bekämpningsinsats inom sex av sju kommuner vid Nedre Dalälven. I slutet av maj ledde kraftiga regn i Dalälvens avrinningsområde till ökade flöden med max 564 m³/s vid Långhag. Även områden oberoende av Dalälven översvämmades på grund av lokalt regn. Mängden översvämningsmygglarver varierade mellan 6 och 490 per liter i våra provtagningar inför beslut om bekämpning. Bekämpningsinsatsen omfattade 2 037 ha och genomfördes med helikopter den 2 - 5 juni.

NY BEKÄMPNINGSMETOD EFTERFRÅGAD

Under 2016 har vi fortsatt arbetet med att undersöka andra möjliga bekämpningsmetoder mot översvämningsmyggor. Bekämpningstillståndet från Naturvårdsverket innehöll dessutom kravet att vi skall ta fram en plan för minskad användning av VectoBac G i samråd med länsstyrelserna. Samråd genomfördes därför med länsstyrelserna i Dalarna, Gävleborg, Uppsala och Västmanland för att ge alla möjlighet att ta del av information och att återkoppla. Återigen nämns Sterile Insect Technique (SIT) som ett möjligt sätt att kraftigt minska användningen av VectoBac G, medan kombinationer av markberedning, slätter och bete eventuellt har potential till en mer marginell minskning av bekämpningsbehovet. Länsstyrelserna är mycket positiva till markberedning, slätter och bete, eftersom dessa metoder behövs för skötsel av älvängarna vid Nedre Dalälven. Även en förändrad reglering av Dalälven har förts fram som metod för minskad användning av VectoBac G. Båda våra experter på stickmyggbekämpning, Jan O. Lundström och Martina Schäfer, har tillfrågats av Länsstyrelsen Dalarna för att yttra sig angående översvämningsmyggor inom ramen för regeringsuppdraget om ekologiskt anpassade flöden, "Hållbar vattenkraft i Dalälven".

Vår verksamhetsledare Jan O. Lundström har även under 2016 kallats in som internationell rådgivare/expert angående bekämpning av de stickmyggor som sprider Zikavirus, Denguevirus och Chikungunyavirus. Främst kan nämnas de stora internationella mötena i Brasilien, Mexiko, Malaysia och La Reunion med 30 till 40 länder representerade. Även i Europa behövs ny teknik för bekämpning av stickmyggor och Jan O. Lundström kallades in som internationell rådgivare/expert till ett uppstartsmötet för SIT som bekämpningsmetod mot stickmyggor i europeiska länder.

BIOSFÄROMRÅDE SOM IDENTITET OCH VARUMÄRKESPLATTFORM

Områdets status som biosfärområde är en ännu så länge ganska lite använd resurs för dem som bor och verkar i Nedre Dalälvsområdet. Under året har arbetet slutförts med projektet Biosfärområde som identitet och varumärkesplattform.

Projektet var finansierat av alla NeDa-kommunerna samt Region Dalarna, Region Gävleborg, Region Uppsala och Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Projektets syfte var att:

- Få kommunerna att i långt större omfattning än idag använda sig av biosfärutmärkelsen
- Sprida kunskap om de möjligheter det innebär att ingå i ett biosfärområde bland kommunernas tjänstemän och politiker samt hos turistföretagen.
- Öka delaktigheten och engagemanget från kommunernas sida i biosfärarbetet.
- Verka för att turistföretagen i mycket högre grad än idag samverkar affärsmässigt i lokal destinations-

utveckling och/eller i tematiskt större geografiskt område, bl.a. med utgångspunkt från biosfärområdets syften och värden.

- Verka för ökade samarbetsytor för turismföretagen för att öka verksamhetens och områdets konkurrenskraft bl.a. genom ett ökat utbud av upplevelser och tjänster.
- Öka antalet besökare, omsättningen och lönsamheten i turismföretagen.
- Främja fördjupade samarbeten mellan turismföretagare med fokus på hur tillhörigheten till ett biosfärområde kan användas som en resurs i företagandet.

Under våren 2016 fortsatte arbetet med projektet. Inspirationsfilmen som blev framtagen fick bra exponering, den används på ett flertal hemsidor i biosfärområdet, både på kommunala hemsidor och entreprenörers. Ett flertal informationsmöten med politiker, tjänstemän och företag genomfördes. Nedre Dalälvens egen Wikipedia lanserades och börjades fyllas med innehåll. Projektet slutrapporterades i slutet av juni 2016.

HÄVD AV ÄLVÄNGAR

LIFE-ANSÖKAN

Ett av NeDa:s viktigaste mål är att medverka till att behålla och utveckla det attraktiva öppna landskapet både för människor och för att gynna den biologiska mångfalden. Nedre Dalälvens Intresseförening lämnade 2015 in en LIFE-ansökan till EU-kommissionen om medel för att göra en rejäl ökning av arealen hävdade älvängar i Nedre Dalälvsområdet. Målet med projektet är att skapa "nyckelfärdiga" öppna älvängar där busk och sly är undanröjt och marken är förberedd för att tas i bruk som slåtter- eller betesmark. Ansökan innefattar nio Natura 2000-områden och totalt 577 hektar älvängar som ska restaureras under en sexårsperiod. Avsikten är att älvängarna efter projektslut ska hävdas långsiktigt med bete eller slåtter av lantbrukare eller entreprenörer i egen regi. Förhoppningen är att projektet också ska fungera som en inspiratör och katalysator för entreprenörer och lantbrukare som på eget initiativ vill restaurera andra igenvuxna älvängar och återföra dem i hävd.

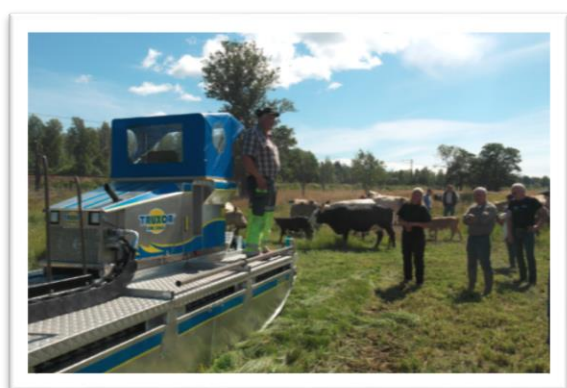
Projektet har fått arbetsnamnet LIFE Älväng, på engelska "Restoration of River Meadows in Nedre Dalälven region, LIFE RIME". Ansökan har skrivits i nära samarbete med länsstyrelserna i Gävleborg och Uppsala län som kommer att vara såväl medfinansierare som aktiva projektdeltagare. Medfinansiering har utlovats även från Bergvik Skog och Naturvårdsverket.

Trots höga poäng i bedömningen blev inte LIFE Älväng prioriterad det här året. I kommissionens utvärdering listades styrkor och förslag till förbättringar av ansökan. Med utgångspunkt från utvärderingen har NeDa ambitionen att göra en ny och förbättrad projektansökan till utlysningen 2017 alternativt 2018, då även med Länsstyrelsen Dalarna som samarbetspartner. Förhoppningen är då även att en ny skötselplan av Färnebofjärdens nationalpark ska vara klar så att också områden i nationalparken kan ingå i ansökan.

LEADERPROJEKT

GNISTA FÖR GLÖD

Efter stormötet den 28 oktober 2015 angående den framtida utvecklingen av hävdfrågan vid Nedre Dalälven har en ansökan om projektmedel skickats in till Leader Nedre Dalälven. Projektet har fått namnet *Gnista för glöd* och huvudsyftet är att inspirera de lokala entreprenörerna och lantbrukarna att själva ansöka om medel för att kunna restaurera och hävda älvängar i Nedre Dalälvsområdet. Tanken med leaderprojektet är att sätta entreprenören i centrum och flera av de förslag som fördes på tal vid stormötet inkluderas i projektet.

Projektet kommer främst att arbeta med följande uppgifter:

- Inspirera och engagera lokala lantbrukare och entreprenörer, t.ex. genom nätverkande, studiebesök, support och coachning.
- Förmedla kontakter mellan entreprenörer/lantbrukare och myndigheter som kommun och länsstyrelse med kompetens inom företagsrådgivning och lantbruksrådgivning.
- Identifiera och starta samverkan med kommunala näringslivsenheter.
- Skapa kontakter och sammanföra markägare, djurhållare och entreprenörer.
- Tillsammans med länsstyrelserna, Naturvårdsverket, markägare och andra aktörer lägga en grund för kommande restaureringsinsatser.
- Lägga en grund för framtida nationellt och internationellt samarbete genom omvärldsanalys, partnersök och inledande kontakter.

NeDa har tidigare drivit två projekt med inriktning mot hävd av älvängar. Detta projekt är en naturlig fortsättning på dessa. Projektet går också helt i linje med såväl den regionala landskapsstrategin *Människor, mygg och natur vid Nedre Dalälven* som ambitionerna inom biosfärområdet Älvlandskapet Nedre Dalälven. Det främsta långsiktiga målet med NeDa:s arbete inom hävdområdet är att succesivt öka andelen hävdad älväng längs Nedre Dalälven och samtidigt skapa ökad biologisk mångfald, arbetstillfällen, en attraktiv landsbygd och därmed locka fler turister till regionen.

Inom ramen för projekt *Gnista för glöd* genomförde vi en bushresa den 9 september på uppdrag av Landsbygdsnätverket. Våra medarrangörer under dagen var Upplandsstiftelsen och LRF. Landsbygdsnätverkets syfte med resorna är att visa upp vårt förbuskade landskap: ”- Genom så kallade bushresor får bland andra politiker

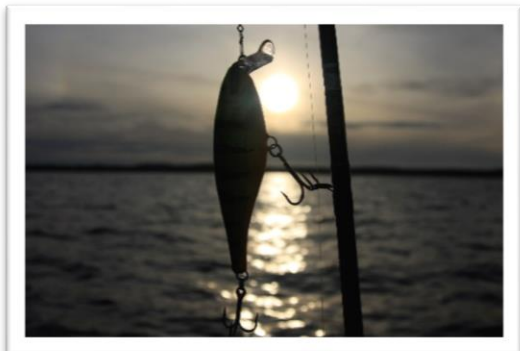
och tjänstemän möjlighet att åka på en tur genom ett landskap som formats av decenniernas politiska beslut och marknadens utveckling.” Det blev en mycket uppskattad dag. Reserapport och åhörarmaterial finns att läsa på www.nedredalalven.se under fliken *Unesco Biosfär*.

Fiskevårdsprojekt

Leader Nedre Dalälven ingår tillsammans med *Leader Gästrikebygden Lokalt ledd utveckling* och *Leader Utveckling Hälsingebygd* i ett fiskeområde som inom Landsbygdsprogrammet kan arbeta med lokalt ledd utveckling med medel från Havs- och fiskerifonden. Arbetet administreras av *Leader Gästrikebygden*.

Nedre Dalälvens intresseförening har sökt och beviljats projektmedel för att aktivt medverka till ökad fiskevård i Nedre Dalälvsområdet. Projektet syftar till att aktivt medverka till ökad fiskevård genom att med ett underifrånperspektiv medverka och inspirera till olika fiskevårdsinsatser ute hos områdets fiskevårdsområden, kommuner och bland andra intresserade. Arbetet drivs i nära samverkan med två stora miljöprojekt, *Hållbar vattenkraft i Dalälven*, som drivs av Länsstyrelsen Dalarna samt LIV-projektet (*Laxfiskar i vattnet*) som drivs av länsstyrelserna i Gävleborg och Uppsala.

MEDVERKAN I EXTERNA ORGAN

Under året har NeDa deltagit i en lång rad sammankomster och utredningsgrupper rörande regionens eller delar av regionens utveckling, bl.a:

DALÄLVENS VATTENVÅRDSFÖRENING/DALÄLVENS VATTENRÅD

Dalälvens Vattenvårdsförening har som huvuduppgift att genom ett omfattande kontrollprogram svara för recipientkontroll i hela Dalälvens avrinningsområde och dess mynningsområde. Medlemmar i föreningen är alla kommuner inom avrinningsområdet och större industrier. Dalälvens Vattenvårdsförening har påtagit sig att vara huvudman för Dalälvens Vattenråd (en följd av EU:s vattendirektiv), i vars styrgrupp NeDa ingår.

REFERENSGRUPP LIV

Projekt LIV - laxfisk i Nedre Dalälven - ska undersöka och redovisa vilka åtgärder som behövs för att återfå lax och havsöring i älven från Älvkarleby upp till Näs. Det handlar om återuppbyggnad av självreproducerande bestånd genom att bl.a. lokalisera potentiella lek- och uppväxtområden, sammanställa åtgärdsbehov för dessa samt utreda behov och placering av fiskvägar förbi kraftverk och regleringsdammar.

Projektet är ett samarbete mellan länsstyrelserna i Gävleborgs och Uppsala län samt kraftverksägarna Fortum och Vattenfall. Nedre Dalälven är representerat i LIV-projektets referensgrupp genom Fiskevårdsprojektet.

SKÖTSELRÅD FÖR FÄRNEBOFJÄRDENS NATIONALPARKEN

NeDa:s vd och biosfärkoordinator företräder de fyra berörda kommunerna i skötselrådet för Färnebofjärdens nationalpark.

EKOTURISMFÖRENINGEN

NeDa är sedan 2015 medlem i Ekoturismföreningen och uppdateras fortlöpande kring frågor som hanteras rörande naturturism och kvalitet.

BIOSFÄRRUM GRÖNA KUNSKAPSHUSET

NeDa sitter med utvecklingsrådet för Biosfärrum Gröna Kunskapshuset.

VISIT UPPLAND

NeDa sitter med i nätverket för destinationsutveckling i Uppsala län

LEADER NEDRE DALÄLVEN 3, 2014-2020

Den 18 januari 2016 kom startbesked från Jordbruksverket och arbetet under året har till stor del handlat om att lära sig regelverk och ansöknings/handläggningssystem. Fram till och med den 31 december 2016 hade totalt åtta projekt fått bifall i LAG. Av dessa hade sex projekt även fått ett positivt beslut om projektstöd från Jordbruksverket.

